

Handläggare
Christina Grönberg
Telefon: 08-508 87 010**Till**
Arbetsmarknadsnämnden
27 augusti 2019**Ärende 8****Svar på skrivelse gällande information om
arbetsmarknaden till deltagare inom
arbetsmarknadsnämndens verksamheter****Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut**

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på skrivelsen.

Karina Uddén
arbetsmarknadsdirektörKarin Eriksson-Bech
utvecklingschef**Sammanfattning**

Arbetsmarknadsnämnden har mottagit en skrivelse från Salar Rashid (S) som innehåller ett förslag om att deltagare i förvaltningens verksamheter ska erbjudas arbetsmarknadsinformation. Förslaget innebär att informationen bland annat ska ge kunskap om hur arbetsmarknaden fungerar och om vilka rättigheter samt skyldigheter en arbetstagare har. Skrivelseställaren menar att denna kunskap är viktig för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden för att stödja dessa målgrupper att komma i arbete och kunna behålla ett arbete.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar åsikten att kunskap om arbetsmarknadens funktion och arbetstagares rättigheter samt skyldigheter är viktig för deltagare i förvaltningens insatser. Förvaltningen erbjuder därför arbetsmarknadsinformation till målgrupperna nyanlända (genom samhällsorienteringen), elever inom vuxenutbildningen aspiranter inom Jobbtorg Stockholm. Förvaltningen menar därmed att verksamheterna möter det behov som finns av information kring arbetsmarknadens funktion.

Bakgrund

Karakteristiskt för den svenska arbetsmarknaden är en stark ställning för arbetsmarknadens båda parter arbetsgivare och

arbetstagare företrädna av arbetsgivarorganisationer och fackliga organisationer. Parterna förhandlar om vilka regler som ska gälla på arbetsmarknaden. Rätten att förhandla bestäms i lagen om medbestämmanderätt, MBL. Som arbetstagare bör man känna till detta samt även känna till möjligheten att vara medlem i en fackförening och i en arbetslöshetskassa för ekonomisk ersättning vid eventuell arbetslöshet.

Övriga grundläggande lagar och avtal att känna till på svensk arbetsmarknad är Arbetsrätten, Lagen om anställningsskydd (LAS) och kollektivavtal (avtal mellan arbetsgivare och fackförening). Kollektivavtal innehåller ofta regler om arbetstider, semester, anställningsformer, övertid, ersättningar, ledigheter, uppsägning samt pensions- och olycksfallsförsäkringar. En eventuell konflikt bör lösas på arbetsplatsen så snabbt som möjligt och fackföreningen kan ge stöd vid konflikter. Om arbetsgivaren och arbetstagaren inte kommer överens i en konflikt kan det bli en fråga för Arbetsdomstolen, (AD). På den svenska arbetsmarknaden finns en strävan att öka jämställdheten och ta tillvara på både mäns och kvinnors kompetens för att bidra till ökad rättvisa och utveckling.

Ärendet

Arbetsmarknadsnämnden har mottagit en skrivelse från Salar Rashid (S) som föreslår att deltagare i arbetsmarknadsförvaltningens verksamheter ska erbjudas arbetsmarknadsinformation. Informationen ska ge kunskap om hur arbetsmarknaden fungerar och om vilka rättigheter samt skyldigheter en arbetstagare har. Skrivelseställaren menar att denna kunskap är viktig för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Tanken är att kunskapen ska kunna stärka konkurrenskraften för grupper som nyanlända, unga och personer med funktionsnedsättning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Arbetsmarknadsförvaltningens svar

Arbetsmarknadsförvaltningen delar åsikten att kunskap om arbetsmarknadens funktion och arbetstagares rättigheter samt skyldigheter är viktig för förvaltningens målgrupper.

För att kunna delta på arbetsmarknaden är det viktigt att förstå hur den fungerar. Med anledning av det har förvaltningen ett utbud av

arbetsmarknadsinformation inom sina verksamheter för arbetsmarknadsförvaltningens olika målgrupper. Nedan följer en beskrivning för olika verksamheter/målgrupper.

Samhällsorientering för nyanlända

I den samhällsorientering som alla nyanlända får ingår momentet: *arbetsmarknaden och den svenska arbetsmarknadsmodellen*. Då får den nyanlända lära sig hur den svenska arbetsmarknaden är uppbyggd, vilka yrken som finns, vilka lagar som reglerar förhållandena på arbetsmarknaden och om rättigheter samt skyldigheter som arbetstagare. Övriga obligatoriska moment som ingår i samhällsorienteringen, varav en del angränsar till momentet om den svenska arbetsmarknaden, är:

- Utbildningsmöjligheter, vuxenutbildning, studentens villkor.
- Validering av utländsk kompetens.
- Att söka arbete.
- Att arbeta.
- Att starta och driva företag.
- Skatt och deklaration.
- Social- och arbetslöshetsförsäkringen

Förutom dessa obligatoriska moment i samhällsorienteringen erbjuder alla stadsdelsförvaltningar sedan år 2018 samhällsvägledning till nyanlända. Det är ett komplement till samhällsorienteringen och övriga etableringsinsatser. De nyanlända har möjlighet att ställa frågor till samhällsvägledarna och många frågor handlar om arbetsmarknaden. Samhällsvägledarna anordnar även tematräffar, vissa har handlat om arbetsrätt, fackets roll etc. Arbetsmarknadsförvaltningen samordnar stadens arbete med samhällsvägledning och ansvarar för att erbjuda kompetenshöjande insatser för att kvalitetssäkra vägledningen.

Elever inom vuxenutbildningen

Inom vuxenutbildningen finns mål både på nationell- och lokal nivå som handlar om att förbereda eleverna för arbetsmarknaden. Ett av målen på komvux är enligt Skollagen att stärka elevernas ställning på arbetsmarknaden.

I läroplanen för vuxenutbildningen (Lp 12) står att i relevant utsträckning för utbildningen ska bland annat följande perspektiv belysas: *bidra till att alla elever utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap, företagande och innovationstänkande vilka ökar elevernas möjligheter till framtida sysselsättning, genom företagande eller anställning. Vuxenutbildningen ska säkerställa att eleverna ges en grundläggande kunskap om arbetsmarknaden.*

I läroplanen Lp12 under målområde 2.2 Utbildningsval - arbete och samhällsliv, betonas att arbetslivet löpande förändras vad gäller behov av kompetens och rekrytering av arbetskraft. Därmed lyfts studie- och yrkesvägledning som betydelsefull och att det är särskilt viktigt att vuxenutbildningen samarbetar med arbetslivet när det gäller yrkesutbildning.

Vuxenutbildningens mål är bland annat att varje elev: *har kännedom om arbetslivets- och arbetsmarknadens villkor när det gäller bl.a. arbetsrätt och arbetsmiljö generellt och om möjligt, inom sin studieinriktning.*

Andra mål för vuxenutbildningen handlar om att få information om förväntade kompetensbehov, få kunskaper/kompetenser validerade, utveckla sin självkännedom, förmåga till studieplanering och att analysera olika valmöjligheter.

I praktiken, faller dessa målsättningar ut olika beroende på kursens inriktning och längd. Exempelvis har sfi betydande inslag av arbetsmarknadsorientering medan korta, teoretiska kurser i normalfallet har mindre fokus på det. Yrkesutbildningarna har i regel en mer specifik och branschinriktad information än en sfi-kurs som belyser arbetsmarknaden i ett bredare perspektiv. sfi-kurserna ska enligt avtal förbereda för ett språk som fungerar i vardags-, samhälls-, och arbetsliv. Arbetsmarknad och arbetsliv blir då naturliga undervisningsteman. Upplägg och innehåll kan variera mellan skolor och lärare då läraren har en frihet att utforma sin egen undervisning. Utöver de nationella kraven har också förvaltningen krav i avtalen med utbildningsanordnare.

Aspiranter inom Jobbtorg Stockholm

På jobbtorgen ingår arbetsmarknadsinformation i olika former inom olika insatser eftersom aspiranterna har olika bakgrund och förutsättningar. Vissa har gått i svensk skola och vissa har haft arbete tidigare medan andra inte har grundläggande kunskaper om området. Alla som behöver arbetsmarknadsinformation erbjuds det, men behoven ser olika ut vilket framgår och tillgodoses i aspirantens planering.

Till nya aspiranter erbjuder ett par jobbtorg information om grundläggande regler, lagar, arbetstagarens rättigheter/skyldigheter, skatt, pension, a-kassa, semester etc. Det genomförs i form av en workshop som heter ”Arbetsrätt”.

Arbetsmarknadsinformation är en del i arbetet med Stockholmsjobb, både inför ett stockholmsjobb och i stödet inför nästa steg, ut på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsinformation är viktigt för ungdomar och ingår därför i förberedelser till ungdomsanställningar och andra insatser för unga. I coachningen mot arbete ingår information om arbetsmarknaden när aspiranten närmar sig arbete. Ett par jobbtorg har en speciell checklista inför jobb där arbetsmarknadskunskap finns med. Vidare ingår arbetsmarknadskunskap även i stödet och uppföljningen under anställningen (när aspiranten är i jobb).

Vid särskilda behov eller önskemål om en extra informationsinsats av arbetsmarknadskunskap kan jobbtorgen även köpa in en sådan som ett uppdrag hos extern leverantör.

Nyligen har en samverkan mellan samhällsorienteringen och Jobbtorg Stockholm etablerats och ett arbete pågår med att erbjuda kurser i samhällsorientering för aspiranter på jobbtorgen (de aspiranter som har varit i Sverige längre än tre år). En kurs på somaliska har genomförts för aspiranter vilken var mycket uppskattat av deltagarna.

Generellt har alla jobbtorgens coacher ett löpande uppdrag att för aspiranterna förklara hur arbetsmarknaden fungerar, vilket de gör i den dagliga kontakten med aspiranterna.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att verksamheterna utifrån ovanstående redovisning möter behov av information kring arbetsmarknadens funktion och föreslår arbetsmarknadsnämnden att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bilaga

1. Skrivelse: Information om arbetsmarknaden till deltagare inom arbetsmarknadsnämndens verksamheter